

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 292

din 22 septembrie 2023

Cu privire la rezultatele controlului efectuat în temeiul Deciziei Consiliului Audiovizualului nr. 223 din 21.07.2023

Prin Decizia CA nr. 223 din 21.07.2023, în temeiul art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), s-a dispus inițierea unui control privind respectarea art. 17 din CSMA de către distribuitorii de servicii media, ca urmare a retransmisiunii serviciului media audiovizual de televiziune „Сороз”, solicitându-se monitorizarea celor cinci cei mai mari distribuitori: „MOLDTELECOM” SA, „ARAX-IMPEX” SRL, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA.

Drept urmare, având în vedere prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, în perioada 31 iulie-02 august 2023, angajații CA s-au deplasat la studiourile de retransmisiune ale distribuitorilor de servicii media „MOLDTELECOM” SA, „ARAX-IMPEX” SRL, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA pentru a înregistra pe camera video Sony seria nr. NEX-VG20E circa o oră de emisie a serviciului media audiovizual de televiziune „Сороз”, retransmis de către distribuitorii de servicii susmenționați. Astfel, a fost înregistrată emisia serviciului media audiovizual de televiziune „Сороз”, retransmis de către:

- „TV-BOX SRL” – la data de 31 iulie 2023, intervalul orar 10:58-12:00;
- „ORANGE MOLDOVA” SA – la data de 31 iulie 2023, intervalul orar 12:51-13:52;
- ÎM „MOLDCELL” SA – la data de 02 august 2023, intervalul orar 11:29-12:30.

Este de menționat că „ARAX-IMPEX” SRL și „MOLDTELECOM” SA, la momentul deplasărilor la sediile distribuitorilor respectivi, nu retransmiteau serviciul media audiovizual de televiziune „Сороз”.

Prin scrisoarea nr. 97 din 28.07.2023, „ARAX-IMPEX” SRL a informat CA despre excluderea serviciului media audiovizual de televiziune „Сороз” din toate ofertele de servicii media audiovizuale retransmise.

În Nota explicativă din Actul de constatare din 02.08.2023, Țiriulnic Sergiu, reprezentantul „MOLDTELECOM” SA, a explicat: *„Luând în considerare problemele tehnice cu semnalul canalelor TV de pe satelitul care asigură retransmisiunea postului „Сороз”, temporar a fost sistată retransmisiunea lui în rețeaua Moldtelecom. În scurt timp, retransmisiunea postului respectiv va fi restabilită. Menționăm că retransmisiunea postului „Сороз” a fost sistată pe 15.07.2023.”*

În scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor, a fost monitorizată suplimentar emisia serviciului media audiovizual de televiziune „Сороз” retransmisă de către distribuitorii de servicii media după cum urmează:

- „MOLDTELECOM” SA – 20 august 2023;
- „TV-BOX” SRL – 23 august 2023;
- „ORANGE MOLDOVA” SA – 16 august 2023.

Rezultatele controlului au atestat următoarele:

„MOLDTELECOM” SA

Ca urmare a cercetării circumstanțelor de fapt la sediul companiei „MOLDTELECOM” SA de către colaboratorii CA la data de 02 august 2023, s-a atestat că serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” nu a fost retransmis.

Drept urmare, în scopul unei examinări obiective, CA a monitorizat serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” retransmis de „MOLDTELECOM” SA la data de 20 august 2023, în intervalul orar 12:53:56-19:46:43. Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

La ora 18:06:53 a fost difuzat programul audiovizual cu conținut informativ „События недели”, în cadrul căruia au fost reflectate evenimente religioase care au avut loc în bisericile din unele localități ale Federației Ruse (durata programului: 41 min. 51 sec.)

Drept urmare, este de menționat că, potrivit prevederilor art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA: *„În vederea protejării spațiului audiovizual național și asigurării securității informaționale: a) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist.”*

„TV-BOX” SRL

Ca urmare a monitorizării materialelor video înregistrate de către colaboratorii CA la sediul distribuitorului de servicii media „TV-BOX” SRL la data de 31 iulie 2023, intervalul orar 10:58-12:00, s-au atestat următoarele:

La data de 31 iulie 2023, în intervalul orelor indicat supra, distribuitorul de servicii media „TV-BOX” SRL a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, care a difuzat următoarele programe audiovizuale:

- Slujbă religioasă;
- Program audiovizual în care arhimandritul Dmitrii (Baibakov), prezentat ca director al serviciului media audiovizual de televiziune „Союз”, anunță telespectatorii despre modul în care activează serviciul media, menționând că este susținut financiar, exclusiv, din donațiile oamenilor. Totodată, anunță telespectatorii despre modalitățile prin care cetățenii pot dona bani pentru susținerea serviciului media „Союз”;
- Calup de piese muzicale cu conținut religios;
- „Прогноз погоды”;
- „Этот день в истории” – descrie cele mai importante evenimente ale unei zile;
- „На всю ПРАВОСЛАВНЫЙ” – în cadrul programului audiovizual se vorbește despre simbolismul păsărilor, dar și care sunt semnificațiile spirituale ale acestora.

La data de 23 august 2023, s-a atestat că distribuitorul de servicii media „TV-BOX” SRL a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, care a difuzat programul audiovizual „Лаврские встречи со священником Анатолием Першиным” (ora de difuzare: 10:40:49). Invitatul programului a fost Dmitrii Șurâghin, care a interpretat la chitară 3 piese cu titlurile: „Родина одна”, „Русский воин” și „Россия начиналась не с меча”.

Prin conținutul acestor piese, autorul transmite următoarele mesaje: *„Когда неправдой вздыблена страна и за наветом следует навет, не забывай, что родина одна и матери другой на свете нет. Её клеймят, обходят стороной, хотят всем миром пригвоздить к кресту. Кто страдает родине больной, тот подражает самому Христу”* („Родина одна”). Preotul Anatolie a precizat că regretă faptul că astfel de piese nu sunt interpretate pe marele scene, deoarece ele trebuie să sensibilizeze populația, în special tinerii.

Tot aici moderatorul susține: „[...] У нас общество разделилось. Вот что ты думаешь по этому поводу? [...] Люди агрессивны, и они смотрят не ту сторону информации, подключены к другой информации [...] и это разделяет людей. [...] Как ты определишь, что информация лживая? Столько фейков, и они правдоподобны”.

Drept răspuns, invitatul a menționat că „[...] мозги надо не выключать, и тогда всё будет нормально. Если у человека есть понимание вообще о мироздании, что от чего и к чему, тогда проще ориентироваться в пространстве. Люди, в основном неправославные, так скажем, блуждают, оторваны от понимания”. Prin această concluzie invitatul promovează conceptul precum că doar oamenii fără creier și fără credință pot deveni victime ale dezinformării privind evenimentele legate de războiul din Ucraina.

Preotul Anatolie Perșin a susținut poziția interlocutorului său și s-a arătat indignat de faptul că tinerii s-au speriat de mobilizare și nu vor să înțeleagă că dragostea pentru patrie este sacrificiu de sine: „Меня поразило, что когда всё началось, молодёжь схлынула, как пена. Потом, когда посвободнее — они обратно. Потом сказали мобилизация и они опять схлынули. Эти люди болтаются. [...] Мне кажется, это упущение всего нашего государства, образования, культуры. Я-то послевоенный, мы воспитывались на этом. Была страна победителей. И отец мой воевал, с автоматом, он кровь проливал. И я был такой же. А теперь время ушло, всё забылось, история переписывается, и это ужасно (min. 08:35). [...] Мне кажется, что многие находятся в эгоистическом состоянии и не готовы к жертве. А любовь к родине — это самопожертвование. И сейчас ребята многие, настоящие воины, они там, в которых есть убежденность”. Prin aceste declarații preotul își manifestă susținerea față de militarii ruși, precizând că astfel ei își apără țară. Prin comportamentul său preotul justifică războiul, iar cel mai grav este faptul că se justifică moartea pentru război.

În acest context, invitatul precizează că vrea să interpreteze o altă piesă, „Русский воин”, dedicată soldaților ruși, care, potrivit lui, de mulți ani luptă în Donbas, „apărând” poporul rus. Preotul, la rândul său, îl susține și îi urează ca piesele sale să fie apreciate și îndrăgite de popor.

Drept urmare, este de menționat că, în conținutul programului audiovizual „Лаврские встречи со священником Анатолием Першиным”, au fost atestate elemente care justifică invazia armatei rusești pe teritoriul Ucrainei.

La data de 23 august 2023, ora 12:00, serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” a difuzat programul informativ „Новости”, cu conținut religios, prezentat de Nadejda Calinina (durata: 18 min. 40 sec.). În unul dintre subiecte se vorbește despre semnificația sărbătorii „Schimbarea la Față” și se menționează că Mitropolitul de Chelyabinsk, Alexii, în ziua celei de-a XII-a solemnități, a oficiat la biserica „Schimbarea la Față” din Chebarkul. În cadrul subiectului este interviuată asistenta decan a bisericii, Olga Poleacova, care a spus că în fiecare zi se oferă ajutor personalului militar care îndeplinește o sarcină dificilă în zona unde este desfășurată „operațiunea militară”: „У нас праздник каждый день. Каждый день мы помогаем нашим военнослужащим которые выполняют сложную задачу в зоне спецоперации. Мы помогаем нашим людям, которые в больницах находятся [...]”.

Tot aici, reportera a precizat că Mitropolitul Alexii a remarcat munca parohiei în ajutorul armatei: „Митрополит Алексей отметил большую работу прихода в деле помощи армии. Архипастырь вручил награду святейшего Патриарха клирику который неоднократно выезжал в зону СВО. Илья Шамурай, получил медаль - орден благоверного князя Димитрия Донского” (sunt prezentate și imaginile video în care preotul este onorat).

De asemenea, a fost interviuată Ana Egorova, asistentă a bisericii, care a menționat că din primele zile ale „operațiunii militare” parohia sprijină militarii: „Наш приход старается поддержать военнослужащих [...] С первых дней спецоперации мы собрали гуманитарную помощь, священники периодически посещают военнослужащих там, за лентой”.

În această ordine de idei se atestă că, la data de 23 august 2023, distribuitorul de servicii media „TV-BOX” SRL a distribuit serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, care a difuzat un program audiovizual cu conținut informativ „Новости”. Mai mult, în cadrul programului s-a regăsit un subiect despre susținerea militarilor ruși de către slujitorii bisericești, precum și de către oamenii de rând,

prin oferirea ajutoarelor și prin oficierea rugăciunilor în speranța că aceștia vor învinge în războiul din Ucraina.

Drept urmare, este de menționat că, potrivit prevederilor art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA: „În vederea protejării spațiului audiovizual național și asigurării securității informaționale: a) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist.”

„ORANGE MOLDOVA” SA

Ca urmare a monitorizării materialelor video înregistrate de către colaboratorii CA la data de 31 iulie 2023, intervalul orar 12:51-13:52, la sediul distribuitorului de servicii media „ORANGE MOLDOVA” SA, s-au atestat următoarele:

Distribuitorul de servicii media „ORANGE MOLDOVA” SA a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”. În procesul de control s-a atestat că a fost difuzat programul audiovizual „Православный календарь”, în cadrul căruia au fost difuzate știri ce reflectă evenimentele religioase care au avut loc în Yakutia. În al doilea subiect (13:19:02) s-a vorbit despre aducerea moaștelor Sfântului Mare Mucenic Gheorghe Biruitorul în catedrala din Yacutia, fiind parcurs Drumul Crucii. S-a menționat că acțiunea are loc în sprijinul soldaților ruși și a început pe 6 mai la Moscova, cu binecuvântarea Patriarhului Moscovei și al întregii Rusii, și a acoperit 100 de orașe ale Rusiei cu canoane de rugăciuni pentru victorie: „Акция в поддержку российских воинов началась 6 мая в Москве, по благословению Святейшего Патриарха, и охватила 100 городов России единым крестным ходом «Молебен о победе»” (13:19:38).

Secretarul Eparhiei din Yacutia, ieromonahul Nikandr a venit cu informații despre importanța în ortodoxie a Sfântului Mare mucenic Gheorghe Biruitorul, care, potrivit lui, este apărătorul patriei și al armatei rusești: „Великомученик Георгий Победоносец всегда был покровителем нашего отечества и нашего воинства. Сегодня, когда наша страна переживает особые события, мы за каждым богослужением возносим молитву о мире, о победе. Мы просим о наших воинах, чтобы Господь защитил и подкрепил их. И в эти дни, и всегда мы будем просить великомученика Георгия Победоносца, чтобы он был покровителем всех нас: наших семей, наших детей, наших близких и наших родных” (13:20:14).

Tot aici, o femeie prezentă la slujbă și-a exprimat susținerea prin rugăciuni către mucenicul Gheorghe Biruitorul, pentru apărarea și ajutorul soldaților: „Святой Великомученик Победоносец Георгий – это святой покровитель всех воинов, а вот с начала специальной военной операции очень часто, сугубо ему молимся, чтобы он помогал нашим воинам, чтобы просил у Господа защиты, покрова, чтобы помогал нашим воинам, чтобы все они возвращались домой к своим матерям, жёнам, детям живыми. Ну и чтобы, конечно, помог, чтобы был мир во всем мире”(13:21:31).

De asemenea, distribuitorul de servicii media „ORANGE MOLDOVA” SA a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” la data de 16 august 2023, intervalul orar 13:00-16:00. Astfel, s-a atestat că serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” a retransmis programul informativ „Новости” cu conținut religios, prezentat de Nadejda Calinina (durata: 20 min.). În primul reportaj se menționează că a început postul și cu această ocazie, la biserica din orașul Krasnodar, de către preotul Grigorii a fost oficiată marea slujbă. În predica sa, preotul a ținut să menționeze că patria lui are acum mulți dușmani, iar pentru eliberarea țării de aceștia este nevoie de multă rugăciune către Iisus Hristos și Fecioara Născătoare, în așteptarea ca armata să fie ajutată și să învingă vrăjmașii: „У нашего отечества сейчас много врагов, так будем же молиться Господу нашему Иисусу Христу, Пречистой Деве Богородице, святым угодникам Божиим, чтоб они, как и в прошлые

годы, помогли нашему воинству одолеть врагов. Но эта победа, дорогие братья и сестры, не безусловна. Она обусловлена нашим духовным состоянием [...]”.

Prin această predică, preotul Grigorii își manifestă deschis susținerea privind invazia armatei ruse în Ucraina, răspândind idei precum că țara sa este victima acestui război și este nevoită să se apere de vrăjmași.

Totodată, în procesul de control, s-a atestat că la data de 16 august 2023 serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, retransmis din Federația Rusă, a difuzat un alt program informativ cu conținut religios, „Четверть часа”, moderat de Dmitrii Șacurov, în cadrul căruia a fost abordat un subiect despre sărbătoarea „День Крещения Руси” care a avut loc în orașul Anapa, la așa-zisele „porți rusești”. În reportaj s-a expus preotul Alexandr Karpenko, slujitor al bisericii din acest oraș, care a declarat că s-a împlinit exact un an de când lăcașul oficiază slujbe în susținerea armatei și soldaților ruși. Totodată preotul a povestit și despre unele evenimente istorice legate de anul 1913: *„Ровно год, как мы начали здесь совершать еженедельные молитвы о нашей армии, наших воинах, ну и, конечно же, о мире. Почему здесь? Это памятник истории, это памятник воинской славы. Анапа — это ведь город воинской славы. И вот один из значимых монументов — это Русские ворота. По сути дела, это остатки турецкой крепости, когда во время русско-турецких войн наши воины, наши солдаты, воины-казаки отстаивали эти берега. В 1913 году, в год трехсотлетия дома Романовых, останки воинов были собраны и перенесены сюда и захоронены. 3087 захоронений здесь, вот прямо на этой территории. Могилы их утеряны, но история нам говорит, всегда даёт об этом свидетельства. В 1913 году эти Русские ворота были освящены как часовня Всех святых. И мы уже не первое десятилетие здесь, в Анапе, боремся за восстановление статуса часовни этому месту. И, слава Богу, нас услышала нынешняя городская администрация, нам дали разрешение совершать молебны в этом месте. И это правильно, и восстановление статуса часовни — это, наверное, долгое дело: и документы, и бюрократическое сторона дела, конечно, займет много времени. Часовня уже живет своей жизнью. Да, действительно, очень важно то, что мы вот хотя бы молитвенно можем привнести вклад, хоть маленький духовный вклад в нашу победу.”*

Tot aici, preotul a prezentat o placardă cu inscripția: *„Молебен о восстановлении мира в Украине и в поддержку российских воинов, участвующих в специальной военной операции”*, precizând că aceasta este rugăciune care se citește în biserică: *„Раздаются специальные листовки с информацией о молебне, и на обороте листовки как раз та молитва, которую в церкви принято читать о мире на святой Руси. Всё это нам дано для того, чтобы мы укреплялись в вере, чтобы опять воссоединились, чтобы единением спаслись, как в былые времена. Всегда Русь единением спасалась. Так что будем надеяться и будем продолжать молитву здесь, уверяю вас, до окончания, победного окончания специальной военной операции. Здесь во время молебнов у нас было очень много, ну вы видели сегодня концерт был. Да, это творческое начинание. Не по указке какой-то, это просто произволение людей. Кто-то прочитал стихотворение, кто-то сам написал, кто-то песню спел, и вот родилась эта традиция, народная традиция. Люди хотят духовное дополнить душевным.”*

Pe parcursul reportajului, preotul Alexandr Karpenko a mai declarat: *„В течение года здесь было очень много людей: и казаки, и казачата, и десантники приходили, и институт береговой охраны ФСБ России — тоже курсанты приходили. Но самое ценное это свидетельство тех людей, которые были эвакуированы из мест боевых действий, которые со слезами на глазах рассказывали, благодарили за поддержку духовную и которые рассказывали, ну, страшные истории. Особенно страшно и пронзительно воспринимаются слова детей. Вот при нашем храме у нас есть дом милосердия. В доме милосердия несколько семей жило, сейчас одна семья проживает из Донбасса. Кроме этого, были и участники военных боевых действий. Приходят сюда, находясь либо на излечении после ранений, либо в отпуск, кому удастся это. Жёны мобилизованных тоже говорят своё слово, могут сказать. Военные священники полковые были здесь, тоже говорили, живые свидетельства приносили, насколько вера укрепляет дух наших бойцов. И всем нам нужно уже, пора в разум истины прийти, как церковь молится об этом.”*

Preotul a mai spus că în incinta bisericii este o cană făcută din carcasa unei cochilii de artilerie de calibrul 152, în care credincioșii sunt îndemnați să pună bani pentru susținerea soldaților ruși (este prezentată și secvența video cu cana menționată): *„Даже на отдыхе находясь, человек призван делать добрые дела, правда же? И поэтому есть у каждого возможность, вот даже здесь кружка 152-й калибр, у нас стоит церковная кружка, к которую можно опустить денежку. И действительно, люди жертвуют. Кружка также в нашем храме находится. И все средства собранные мы отправляем на нужды наших воинов. Маскировочные сети, ну и что наши воины-артиллеристы очень ценят, это наш хлеб ржаной, бездрожжевой хлеб. Очень подкрепляет их силы и не только телесные, но и духовные. Почему? Потому что это помощь церкви, и они чувствуют постоянно заботу. И при любой возможности мы специально выпекаем в нашей пекарне вот этот хлеб ржаной, который сами любим и который уже получил популярность в нашем городе. Люди специально за ним приходят. Вот этот хлебушек отправляем коробками нашим десантникам под Херсоном. Так что, чем можем помогаем — все для фронта, все для победы. Главное, нам осознать и поменьше на курорте фейерверков пускай будет, побольше добра, побольше внимания к нашим воинам-защитникам. Мы должны их воспринимать как своих родных и как за своих родных молиться и как своим родным делать добро для них. Потому что они нас воспринимают как своих родных, они защищают не только своих сыновей, дочерей, жён и матерей, но защищают также в равной степени и нас всех. Поэтому вот этот дух единства, он должен всё-таки нас изменить. Потому что победа она не только выигрывается, она вымалывается. Вот каждый своей молитвой, своим каким-то участием возможностями должен стремиться к этой всеобщей победе. Она будет за нами. Спасибо.”*

Ca urmare a celor relatate în acest reportaj, se atestă o prezență masivă de elementele propagandistice expuse de slujitorul bisericesc. Declarațiile acestuia prezintă riscuri majore de manipulare a opiniei publice, atât a cetățenilor din Federația Rusă, cât și a celor din Republica Moldova, și/sau de influențare a opiniilor și comportamentelor.

Preotul promovează ideile precum că Federația Rusă are statut de țară victimă în acest conflict militar, și în nenumărate rânduri numește războiul „operațiune militară”, fapt care reflectă părtinirea clericului, dar și a serviciului media audiovizual de televiziune „Союз”, în susținerea invaziei armatei ruse pe teritoriul Ucrainei.

Drept urmare, este de menționat că, potrivit prevederilor art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA: *„În vederea protejării spațiului audiovizual național și asigurării securității informaționale: a) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist.”*

Prin scrisoarea nr. OMD 443/23 din 14.09.2023, distribuitorul de servicii media „ORANGE MOLDOVA” SA și-a exprimat dezacordul cu concluziile raportului de control privind încălcarea prevederilor art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA prin retransmisiunea serviciului media audiovizual de televiziune „Союз” din următoarele motive: *„Articolul 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 interzice retransmisiunea programelor audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziune transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist.*

Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 face diferența între „serviciu media audiovizual de știri - serviciu media audiovizual care furnizează programe audiovizuale cu conținut preponderent informativ și informativ-analitic, axat pe actualitatea internă și externă și care sunt adresate publicului larg” și „serviciu media audiovizual tematic - serviciu media audiovizual care furnizează

programe audiovizuale dedicate preponderent unui domeniu și care sunt adresate unui anumit segment al publicului”.

Православный телеканал «Союз» este un serviciu media audiovizual tematic religios. Potrivit informației despre serviciu, publicate pe pagina web oficială a acestuia (<https://tv-soyuz.ru/aboutchannel>): „Исключительно религиозное вещание на канале представлено еженедельной трансляцией богослужений из храмов Екатеринбурга и ежедневными блоками утренних и вечерних молитв. Данные программы предназначены для тех, кто по старости, болезни, инвалидности прикован к постели и не может посещать храм. Остальные передачи телекомпании, безусловно, являясь православными в своей основе, в то же время носят просветительский, познавательный, культурный, исторический, краеведческий, воспитательный характер, но не являются чисто религиозными. Отличительной чертой содержания программ телеканала является отсутствие коммерческой рекламы, а также любых политических оценок.”

Astfel, în conformitate cu legislația și propria apreciere a postului în cauză, programele difuzate pe acest post nu au conținut informativ și informativ-analitic, axat pe actualitatea internă și externă, și nu sunt adresate publicului larg, ci au conținut tematic, dedicat religiei, și sunt adresate credincioșilor, precum și se abține de a da orice aprecieri de natură politică.

Faptul că unele persoane intervievate în cadrul emisiunilor intervievate în cadrul emisiunilor menționate în actul de control au folosit unele expresii controversate nu modifică esența religioasă a acestor programe sau acestui post susține aceste opinii personale.

În acest context, dorim să vă amintim că, potrivit Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, distribuitorii de servicii media „constituie și pun la dispoziția publicului o ofertă de servicii media audiovizuale, prin retransmisiune[adică captare și furnizare simultană ... a serviciilor media audiovizuale ..., în mod integral și fără vreo modificare a conținutului], pe bază de relații contractuale cu furnizorii de servicii media”. Distribuitorii de servicii media nu exercită un „control efectiv asupra selectării programelor audiovizuale” și nu „poartă responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului audiovizual al serviciului media audiovizual”.

Astfel, distribuitorii de servicii media nu au posibilitatea obiectivă de a anticipa difuzarea unor asemenea expresii sau opinii în carul unor emisiuni televizate, mai ales că unele emisiuni, cum ar fi programul „”, menționat în actul de control, nici nu apare în grila de programe pentru ziua în cauză, publicată în prealabil de post (<https://tv.sb.by/august/16/soyuz/>)

Ținând cont de cele expuse mai sus, solicităm Consiliul Audiovizualului să respingă concluziile raportului de control privind existența încălcării art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 din partea Orange Moldova, ca urmare a retransmisiunii postului în cauză. La rândul său, Orange Moldova va continua monitorizarea emisiunilor difuzate pe acest post și, după caz, este dispusă să sisteze retransmisiunea acestuia.”

ÎM „MOLDCELL” SA

Ca urmare a monitorizării materialelor video înregistrate de către colaboratorii CA la data de 02 august 2023, intervalul orar 11:29-12:30, la sediul distribuitorului de servicii media ÎM „MOLDCELL” SA, s-au atestat următoarele:

Distribuitorul de servicii media ÎM „MOLDCELL” SA a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, care a difuzat programul audiovizual informativ cu caracter religios „Новости”, moderat de Nadejda Calinina.

În cadrul unui subiect (ora de difuzare: 12:17:05) se menționează că la Yugra a avut loc o slujbă de rugăciune „Всероссийский молебен”, către Sfântul Gheorghe Biruitorul, specificându-se scopul unei acțiuni de unitate națională. Prezentatoarea a menționat că rugăciunile rostite au fost în cinstea militarilor armatei ruse, precum și pentru victoria acestora: „Георгий Победоносец – покровитель русского воинства, поэтому и молитву к нему обращают особенную, о военнослужащих армии и их победах” (12:18:33). Totodată, se precizează că locuitorii din Surgut au putut să se roage și să venereze o părticică din moaștele Sfântului Gheorghe. În rugăciunile enoriașilor s-au regăsit și mesaje: „Прочитан был акафист Георгию Победоносцу, евангелие прочитано было, и там

уже имена каждый называл, так что была благодать хорошая и для наших тоже воинов”, „Молитва спасения наших воинов, за нашу Россию, и о семье, конечно”(12:19:29).

Prin urmare, se atestă că distribuitorul de servicii media ÎM „MOLDCELL” SA a retransmis serviciul media audiovizual de televiziune „Союз”, care la data supusă controlului a difuzat un program audiovizual cu conținut informativ „Новости”, fapt care contravine prevederilor art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA: *„În vederea protejării spațiului audiovizual național și asigurării securității informaționale: a) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist.”*

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (9) din CSMA: *„Se sancționează cu amendă de la 40 000 de lei la 70 000 de lei furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media care au încălcat prevederile art. 11 alin. (2) și ale art. 17. Pentru încălcarea repetată a prevederilor respective, amenda constituie de la 70 000 de lei la 100 000 de lei. Retragerea licenței de emisie pentru încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) și ale art. 17 se aplică după ce au fost aplicate gradual sancțiunile prevăzute de prezentul alineat.”*

Prezenți în ședința publică din 22 septembrie 2023, reprezentanții distribuitorilor de servicii media „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA au expus mai multe pretenții și argumente în apărare.

Astfel, reprezentantul „TV BOX” SRL, Radu Jigău, a menționat faptul că a făcut cunoștință cu dosarul administrativ, dar că are unele neclarități referitor la procedura de control aplicată în acest caz. Totodată, Radu Jigău a afirmat că serviciul media audiovizual de televiziune „Союз” monitorizat este un post de televiziune specializat, care nu pune pe post emisiuni informative – noutăți, așa cum acestea sunt definite în art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA, motiv pentru care acest articol nu poate fi aplicat în speța în cauză. În același timp, reprezentantul „TV BOX” SRL a fost de părerea că o persoană laică nu poate să facă interpretare asupra modului în care un preot promovează anumite idei religioase.

În replică, șeful Serviciului Juridic al CA, Grigore Chițanu, a specificat că controlul a fost dispus prin actul normativ emis de Consiliul Audiovizualului – Decizia nr. 223 din 21 iulie 2023, în temeiul art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, care menționează expres că Consiliul Audiovizualului exercită controlul din oficiu. Controlul se finalizează exact cum prevede Codul administrativ, făcând trimitere la decizia de astăzi. De asemenea, Codul administrativ dă posibilitate autorității să se conducă de toate probele, inclusiv la fața locului și nu doar să țină cont de probele prezentate de participanți. Astfel, a fost identificat un abonat al „TV BOX” SRL, în scopul acumulării de informații suplimentare. În acest context, angajații CA au întocmit actele privind constatările circumstanțelor la fața locului, după care, procedura de control este finalizată dacă va fi luată o decizie pe marginea acestui control în cadrul ședinței CA.

La rândul său, reprezentantul ÎM „ORANGE MOLDOVA” SA, Igor Andrieș, a ținut să precizeze că acuzația adusă distribuitorilor de servicii media se bazează pe art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA, care interzice retransmiterea programelor cu conținut informativ, informativ-analitic, politic sau militar din anumite state. În opinia sa, pentru a constata o încălcare, în cazul de față, nu este important ce s-a discutat în cadrul emisiunii, ce opinii au fost manifestate, cât strict faptul dacă programul pus pe post este informativ, informativ-analitic, militar sau politic. În același timp, după cum a remarcat reprezentantul ÎM „ORANGE MOLDOVA” SA, nu există dubii că serviciul media audiovizual de

televiziune „Союз” este din Federația Rusă și aceasta nu este printre statele de unde pot fi retransmise aceste programe.

Igor Andrieș a afirmat că așa cum emisiunile monitorizate au fost dedicate unor evenimente religioase, fie că aducerea moaștelor, fie că sărbătorirea zilei încreștinării, fie că începerea marelui post etc., acestea nu pot fi catalogate ca programe informative, iar în Registrul serviciilor media audiovizuale care nu se află sub jurisdicția Republicii Moldova, întocmit recent de CA, acest post TV „Союз” este menționat ca post tematic religios, dar nu ca post de știri sau generalist.

Poziția expusă de reprezentantul ÎM „ORANGE MOLDOVA” SA a fost susținută de reprezentanta ÎM „MOLDCELL” SA, Dorina Plucci, care a afirmat că, inițial, compania a monitorizat unele emisiuni la postul TV cu tematică religioasă „Союз”, dar nu au fost stabilite abateri sau devieri, care să reprezinte amenințări la securitatea informațională. Dorina Plucci a mai afirmat că distribuitorul de servicii media ÎM „MOLDCELL” SA este predispus să restricționeze sau să sisteze retransmisiunea postului TV menționat, în cazul în care CA va considera că aceasta contravine prevederilor art. 17 din CSMA.

Pe de altă parte, membrul Consiliului Audiovizualului, Eugeniu Rîbca, a subliniat că în art. 17 din CSMA este prevăzută expres responsabilitatea distribuitorilor de servicii media de a monitoriza conținuturile audiovizuale retransmise. În acest sens, Eugeniu Rîbca a constatat că raportul întocmit de CA oferă exemple elocvente de programe cu conținut informativ, informativ-analitic și de conținuturi cu caracter militarist puse pe post de serviciul media audiovizual „Союз”, retransmis de distribuitorii de servicii media vizați, fapt care denotă încălcarea legislației în vigoare.

În această ordine de idei, în ședința publică din 22 septembrie 2023, membrii CA și-au exprimat acordul cu constatările din raportul de control, menționând că distribuitorii de servicii media au avut obligația legală să monitorizeze conținutul serviciului media audiovizual de televiziune „Союз” retransmis și să sisteze retransmisiunea programelor audiovizuale ce intră sub incidența art. 17 alin. (4) lit. a) din CSMA. Totodată, membrii CA au considerat drept circumstanță atenuantă faptul că acest serviciu media audiovizual se declară religios și, într-adevăr, majoritatea conținuturilor difuzate au caracter religios, programele informative, informativ-analitice, propaganda și manipularea fiind inserate delicat; au apreciat sistarea de către unii distribuitori de servicii media a retransmisiei serviciului media audiovizual respectiv, precum și dispunerea acestora de a se conforma deciziei CA; și au propus aplicarea amenzilor în mărime minimă – de 40 000 de lei.

În conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului distribuitorilor de servicii media „MOLDTELECOM” SA, „ARAX-IMPEX” SRL, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA.
2. Se sancționează cu amendă în mărime de 40 000 de lei „MOLDTELECOM” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.
3. Se sancționează cu amendă în mărime de 40 000 de lei „TV-BOX” SRL pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.
4. Se sancționează cu amendă în mărime de 40 000 de lei „ORANGE MOLDOVA” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.
5. Se sancționează cu amendă în mărime de 40 000 de lei ÎM „MOLDCELL” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.

6. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (13) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, distribuitorii de servicii media „MOLDTELECOM” SA, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA sunt obligați să difuzeze textul sancțiunii periodice, timp de 24 de ore:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 40 000 de lei „MOLDTELECOM” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 40 000 de lei „TV-BOX” SRL pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 40 000 de lei „ORANGE MOLDOVA” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 40 000 de lei ÎM „MOLDCELL” SA pentru încălcarea art. 17 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform dispoziției art. 84 alin. (9) din Cod.

6.1. „MOLDTELECOM” SA, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (13) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

7. „MOLDTELECOM” SA, „TV-BOX” SRL, „ORANGE MOLDOVA” SA și ÎM „MOLDCELL” SA vor prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii.

Datele bancare pentru achitarea amenzii:

Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7

Codul IBAN: MDXXTR G AAA 143111 LLLL 0000.

8. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

9. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției autorizare și control distribuitori, Direcției control servicii media audiovizuale și Serviciului financiar.

10. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU